

Retningslinjer for bruk av nynorsk i X kommune

1 Introduksjon

Nynorsk er administrasjonsmålet i X kommune, og skal dermed brukast på alle område i kommunen. Dette omfattar saksbehandling, rettleiingar og skjema på alle tenesteområde, som rådmannskontor, helse- og sosialtenester, tekniske tenester, oppvekst, kultur. Dersom tilsette ikkje har god nok kompetanse i skriftleg nynorsk, har dei rett på å få opplæring eller tilgang på malar som inneheld dei korrekte fagtermane.

2 Særskilde omsyn

På nokre område er det særleg viktig å vere medvitne om nynorsken sin plass:

- I skulane og barnehagane. Her må dei tilsette vere ekstra medvitne om ansvaret sitt for å vidareformidle gode haldningar og kunnskapar om nynorsk språk. Dersom det kjem framlegg om å slå saman nynorskskular med bokmåls- eller språkdelte skular, skal ein gjere ei sjølvstendig vurdering av følgjene for nynorsken.
- I biblioteka, der det ofte syner seg at nynorsklitteraturen blir prioritert ned i mange kommunar. I diskusjonar om nedlegging/flytting av bibliotektilbod, skal det takast særleg omsyn til om tilbod i nynorskområde blir skadelidande.
- I norskundervisning for vaksne innvandrarar. Kommunen *skal* bruke nynorsk som opplæringspråk og nynorsk undervisningsmateriell i denne undervisinga.

3 Generelle retningslinjer

Kommunen skal i hovudsak nytte ord og former frå godkjende ordlister. Det er òg eit mål at vi stavar og bøyer orda rett.

Ordleggingsmåten er kanskje den viktigaste reiskapen for å få eit flytande, lett og godt språk. Det kan vere lurt å førestille seg ein konkret person som mottakar av teksten din. Då kan det vere lettare å tilpasse teksten på ein god måte. Nokre kjenneteikn på god ordlegging:

– Vi skriv aktiv, heller enn passiv:

*Ordføraren tok saka opp til avrøysting, ikkje
Saka vart teken opp til avrøysting av ordføraren.*

– Vi brukar helst personlege pronomen, også når vi omtalar kommunen eller kommunetilsette:

*Vi viser til søknaden din/dykkar, ikkje
Ein viser til Dykkar søknad, eller på bokmål
Det henvises til Deres søknad.*

– Vi brukar heller verb enn substantiv der det er naturleg:

*Det er viktig at kommunen er med på å utforme søknaden, ikkje
Kommunens medverknad er viktig ved utforminga av søknaden.*

– Vi unngår typiske moteuttrykk og skoddespråk:

*Ordføraren sa til pressa, ikkje ...uttalte i forhold til pressa. Nokre døme på slike uttrykk er:
arena, agenda, fokusere, i forhold til, vere i forkant, konsept, lokalisere, -messig, policy, proaktiv, relativt, relatere.*

– Vi unngår feil med særskriving: Det er forskjell på *sær skriving* og *særskriving*, *koke bøker* og *kokebøker*, *bar assistent* og *barassistent*, *røyk fritt* og *røykfritt*, *lamme lår* og *lammelår*.

5 Særskilde retningslinjer for nynorsk

Der det finst valfrie former, bør vi velje den forma som ligg nærast talemålet. I kommunen vår rår vi til å bruke desse formene¹ i nynorsk:

me/vi, de–dykk/dokker–dokker
a-infinitiv eller e-infinitiv
bølgje/bølge, søkje/søke, tilhengjar/tilhengar, tilsetje/tilsette
difor/derfor, dinest/dernest
då/da, klår/klar
fyrst/først, bylgje/bølge
føremål/formål, føreord/forord
gjev/gir, tek/tar, lèt/lar
kome/komme, løn/lønn, ven/venn
skule/skole, sundag/søndag

Det kan vere vanskeleg å velje rett ord på nynorsk. Vi bør til dømes bruke:

anbod, ikkje anbud
avgjerd, ikkje avgjersle eller beslutning
(av)røysting, ikkje avstemming
førerett, ikkje fortrinnsrett
førebuing, ikkje forberedelse
føresegn for bokmål bestemmelse i en lov. Men forskrift om bokmål forskrift
føresetnad, ikkje forutsetning
løyve, ikkje bevilling
løyving, ikkje bevilgning
skattlegging, ikkje beskatning
stillingsomtale, ikkje -beskrivelse
teieplikt, ikkje tausheitsplikt
tilråding heller enn innstilling
utgreie/greie ut, ikkje utrede

6 Nyttige hjelpemiddel

- For å skriva enkelt og klart språk i kommunen, tilrår vi nettsidene og bøkene til Språkrådet. Sjå særleg Klarspråk-sidene, <http://www.sprakradet.no/Klarsprak/>.
- For nynorsk: Fretland (2015): *På saklista : Språk og saksbehandling på papir og nett*. Fagbokforlaget 2016
- For rettskriving og teiknsetjing, sjå www.korrekturavdelingen.no og Søyland og Fretland (2015): *Norske skriveregler/Norske skrivereglar*. Samlaget 2015.

---

¹ Her har vi sett inn ein del alternativ som kommunen sjølv må velje mellom, ut frå lokalt talemål eller av andre grunnar. Lista kan gjerast mykje lenger.